HE 65/2026 vp Urheilijoiden vanhuudenturva

Asiantuntijalausunto

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Timo Vertala / SM-liiga Oy

Keskeinen viesti

- Nykyinen malli ei riitä turvaamaan urheilijoiden vanhuudenturvaa pitkällä aikavälillä.
- Kilpailu vakuutusmarkkinoilla ei toteudu riittävällä tavalla.
- Lisäeläkekassavaihtoehdon jatkovalmistelu on välttämätöntä.
- Urheilijoiden yhdenvertaisuus ei toteudu nykyjärjestelmässä.

Valiokunnan lausumaehdotus (ponsi)

- STM seuraa urheilijoiden yhdenvertaisuuden toteutumista vanhuudenturvassa.
- STM arvioi mahdollisuudet muuttaa laskuperustekorkoisia järjestelyjä sijoitussidonnaisiksi.
- STM valmistelee lakiehdotuksen lisäeläkekassamallin mahdollistamiseksi.
- STM arvioi takaisinosto-oikeuden puuttumisen vaikutukset kilpailuun ja markkinapuutteisiin.

Kilpailun ja valinnanvapauden puute

- Nykyinen järjestelmä sitoo urheilijat käytännössä yksityisiin henkivakuutusyhtiöihin.
- Kun varoja ei voi siirtää, vakuutusyhtiöllä ei ole markkinapainetta pitää kulurakennetta kilpailukykyisenä tai sijoitustuottoja optimaalisina sopimuksen alkamisen jälkeen.
- Takaisinosto-oikeuden puuttuminen estää aidon kilpailun.
- Lisäeläkekassan poistaminen voi vahvistaa markkinapuutetta.
- Urheilijoiden mahdollisuudet vaikuttaa omaan vanhuudenturvaansa ovat rajalliset.

Sijoitussidonnainen lisäeläkekassa

- Hallinnolliset kustannukset voivat olla vakuutusyhtiöitä matalammat.
- Sijoitustuotot kohdistuvat tehokkaammin vakuutetuille.
- Sijoitussidonnaisessa mallissa biometrinen riski ei lähtökohtaisesti siirry kassalle.
- Osakkaiden vastuu voi rajoittua vakuutusmaksuihin.

Urheilijoiden yhdenvertaisuus

- Normaalissa työelämässä eläke seuraa työntekijää, mutta urheilijoiden nykyisessä erityisjärjestelmässä (Laki urheilijan tapaturma- ja eläketurvasta) tilanne on päinvastainen juuri tuon takaisinosto-oikeuden puuttumisen vuoksi.
- Urheilijoiden eläkevakuutus on luonteeltaan yksilöllinen vakuutussopimus ja takaisinosto-oikeuden puuttuminen vääristää kilpailun toteutumiseen urheilijoiden vanhuudenturvassa.
- Muissa eläkesäästämisessä ja sijoitusratkaisuissa lainsäädäntöä on nimenomaan uudistettu (mm. PS-laki ja vakuutussopimuslain muutokset) suosimaan vakuutettua, muutoksien keskiössä on ollut **siirto-oikeus.** Urheilijoiden eläketurvasta annettu laki ei ole seurannut kehitystä, kun takaisinosto-oikeus puuttuu vapaakirjat jäävät eriarvoiseen asemaan.

Markkinavaikutukset

- Noin 90 % urheilijoiden vanhuudenturvavakuuttamisesta liittyy ammattijääkiekkoon.
- Ratkaisuilla on vaikutuksia koko ammattiurheilukenttään.
- Vakuutustarjonnan kaventuminen voi heikentää erityisesti pienempien lajien asemaa.

Johtopäätös

- Lisäeläkekassavaihtoehdon jatkovalmistelu tulee käynnistää viipymättä.
- Urheilijoiden vanhuudenturvaa ei tule jättää nykyisen markkinarakenteen varaan.
- Tarvitaan kilpailua, kustannustehokkuutta ja yhdenvertaisuutta.